

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA DĖL ENERGETINĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS IR ASTRAVO BRANDUOLINĖS ELEKTRINĖS KELIAMOS GRĖSMĖS

2020 m. gegužės 5 d. Nr. XIII-2880
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

pažymėdamas, kad prieš 30 metų ryžtingi ir susitelkę Lietuvos žmonės atkūrė Nepriklausomybę, užtikrinusią teisę gyventi laisvėje ir kurti saugią bei klestinčią valstybę;

atkreipdamas dėmesį į tai, kad energetinė mūsų šalies nepriklausomybė nėra visiškai įtvirtinta, mūsų elektros energetikos sistema dėl Baltarusijos, Rusijos, Estijos, Lietuvos ir Latvijos (BRELL) energetinio žiedo vis dar yra valdoma Rusijos, o netoli Vilniaus statoma nesaugi Astravo branduolinė elektrinė pažeidžia gyvybiškai svarbius Lietuvos Respublikos nacionalinius interesus;

tęsdamas Lietuvos Respublikos parlamentinių politinių partijų 2017 m. vasario 10 d. pasirašytame susitarime „Dėl bendrų veiksmų dėl nesaugios Astravo AE“ įtvirtintą įsipareigojimą parengti bendrą veiksmų planą, kad Lietuvai svarbias nuostatas, jog Astravo branduolinėje elektrinėje pagaminta elektros energija jokiais aplinkybėmis nepatektų į Lietuvą ir nebūtų parduodama Lietuvos elektros rinkoje, palaikytų ir kitos šalys bei tarptautinės organizacijos;

atsižvelgdamas į tai, kad 2017 m. gegužės 30 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įstatymą, kuriame įtvirtinta nuostata, kad į Lietuvos Respublikos elektros energijos rinką negali patekti elektros energija iš trečiųjų šalių, kuriose veikia nesaugios branduolinės elektrinės;

primindamas, kad 2017 m. birželio 15 d. Seimas Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl branduolinės elektrinės, statomos Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, pripažinimo nesaugia, keliančia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai“ pripažino Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, statomą branduolinę elektrinę nesaugia ir grėsminga;

atsižvelgdamas į tai, kad prie Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste prisijungusios šalys 2019 m. vasario 7 d. pripažino, kad parinkdama aikštelę branduolinei elektrinei statyti Baltarusijos Respublika pažeidė šios konvencijos 4, 5 ir 6 straipsnius – netinkamai vertino elektrinės poveikį aplinkai, netinkamai konsultavosi su poveikį

patirsiančiomis šalimis ir priėmė netinkamą galutinį sprendimą dėl vietos parinkimo, taigi jos pripažino, kad Astravo branduolinė elektrinė yra statoma pažeidžiant tarptautinius reikalavimus;

palankiai vertindamas 2017 m. lapkričio 24 d. Europos Komisijos pirmininko Žano Klodo Junkerio pareiškimą, kad Astravo atominis projektas yra ne vien Lietuvos ir kaimyninės valstybės dvišalis klausimas, o visos Europos bendras reikalas;

pabrėždamas, kad Lietuva, atsižvelgdama į Europos Sąjungos (ES) susirūpinimą dėl Ignalinos atominės elektrinės saugumo, ją uždarė;

atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 15 d. Seimo Europos reikalų komiteto pareiškimą, kad Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, statoma branduolinė elektrinė pastatyta netinkamai parinktoje statybų aikštelėje, netoli sienos su Lietuvos Respublika ir neleistinai arti sostinės Vilniaus ir yra ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos Sąjungos ekologinio, energetinio, karinio, sveikatos ir teritorinio saugumo problema, todėl negali ir neturi būti eksploatuojama;

pabrėždamas, kad Europos Sąjungos valstybių narių branduolinės saugos institucijų 2018 metais atlikto Astravo branduolinės elektrinės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (streso testų) rekomendacijos turi būti visa apimtimi įgyvendintos dar iki galimos šios elektrinės veiklos pradžios;

pažymėdamas, kad Lietuvos Respublika reikalauš iš Baltarusijos Respublikos atlyginti visą žalą, kuri galėtų atsirasti Lietuvoje dėl branduolinės avarijos Astravo branduolinėje elektrinėje;

įsipareigodamas išnaudoti visas parlamentinės diplomatijos galimybes telkiant Europos Sąjungos valstybių narių bei kitų valstybių parlamentų paramą Astravo branduolinės elektrinės keliamai grėsmei eliminuoti,

ragina Lietuvos Respublikos Vyriausybę:

1) nedelsiant įgyvendinti visus Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių keliamų grėsmių, įstatymo 4 straipsnyje nustatytus reikalavimus dėl elektros energijos iš Baltarusijos nepatekimo į Lietuvos Respublikos elektros energijos rinką ir panaudoti technines priemones, kurios dar iki Astravo branduolinės elektrinės veiklos pradžios apribotų elektros energijos iš Baltarusijos patekimą į Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemą iki tokio lygio, kuris yra būtinas patikimam šalies elektros energetikos sistemos veikimui užtikrinti;

2) siekti, kad Europos Sąjunga priimtų teisiškai įpareigojantį sprendimą dėl Astravo branduolinės elektrinės keliamos grėsmės Europos Sąjungos gyventojams ir imtųsi atitinkamų veiksmų dėl Baltarusijos ir Rusijos;

3) siekti, kad Lietuvos sąjungininkai įvestų sankcijas Astravo branduolinės elektrinės statytojui ir kitoms įmonėms bei tarpininkams, kurie dalyvauja statant ir prekiaujant „nešvaria“ Astravo branduolinės elektrinės energija;

4) pasiekti, kad Europos Sąjunga palaikytų Lietuvos principinę poziciją dėl elektros energijos iš kaimyninių šalių, kuriose veikia nesaugios, ES branduolinės saugos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis reikalavimų neatitinkančios ar tarptautinės branduolinės saugos ir aplinkosaugos konvencijas pažeidžiančios branduolinės elektrinės, nepatekimo į Europos Sąjungos valstybių narių rinkas;

5) nedelsiant parengti ir pateikti Seimui svarstyti teisės aktų, kuriuose būtų apibrėžtos galimų avarijų Astravo branduolinėje elektrinėje padarinių likvidavimo Lietuvos Respublikoje nuostatos bei nustatyta dėl parengiamųjų darbų jau dabar patiriamų išlaidų įvertinimo bei visos žalos kompensavimo tvarka ir sąlygos, projektus;

6) siekti visomis politinėmis ir diplomatinėmis priemonėmis Europos Sąjungos, ES ir NATO valstybių narių, Ukrainos, kitų regiono valstybių ir visos tarptautinės bendruomenės palaikymo sprendžiant dėl Astravo branduolinės elektrinės kylančių grėsmių panaikinimo klausimą;

7) nedelsiant parengti atitinkamą strateginės komunikacijos ir integruoto Lietuvos veiksmų įgyvendinimo planą.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis